

Діло

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шкідн. 143.322
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Головний Редактор прий-
має від 11—12 год. перед-
полуднем.
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5-00 зол.
Чвертьрічно 15-00 „
Піврічно 27-00 „
Річно 55-00 „

ЗА ГРАНИЦЮ: В Америці 1 долар,
Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-00 зол., Німеччині 7-50 зол.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехослова-
ччині 30 ч. к., Румунії 100 лей, Бос-
гарії 7-00 зол., Австрії 7-00 зол.,
Італії адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 29-41.
„Друкарні“ 29-24.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІ

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
25 сот.

ЛІЯРНЯ ДЗВОНІВ БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ

в КАЛУШІ, вул. Сівецька ч. 16.
і в ПЕРЕМІШЛІ, Красінського 83.

Жадайте оферт та цінників.

Хто любить свою жінку й свої діти
для кого не є байдужою будучність рідні і
його власна, той складає свої обов'язки в
Кооперативному Банку „ДНІСТЕР“
у Львові, вул. Руська ч. 20.

Тривкий ювілейний пам'ятник.

ЗА ЗДВИГНЕННЯ ШПИТАЛЮ ІМ. МИТРОПОЛИТА АНДРЕЯ ШЕПТИЦЬКОГО.

ДО ВСЬОГО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА!

Ми вступили в ювілейний рік тридцятиліття на владичому престолі Й. Е. Митрополита
Андрея. Раділи і радіємо від широкого серця, що доводиться нам звеличати одного з дуже
великих українських людей, яких знає не тільки наша теперішність, але й яких дало нам
Боже Провидіння на протязі вікової історії нашого народу.

Величаємо Його, як Князя Церкви, як Збирача розкинутих скарбів нашої культури, як
Опікуна всіх без різниці, в першу чергу нещасних, вбогих і обездолених. І не знаємо сьо-
годні, котра з цих прикмет більша, де заслуга значніша. Бо кожна царина велика, кожна по-
требувала і потребує свого речника. На кожній царині Ювілят недосяжний серед сучасних.

Колиж Митрополит стільки доконав для скріплення нашої культурної сили й культур-
ного значіння, то й на нас лежить обов'язок не тільки словами признавати заслуги Ювілята,
але тільки задовольнити себе більше або менше блескущими обходами, але також створити
нагоди Ювілею пам'ятку цих днів, пам'ятку, яка має носити ім'я Ювілята по вічні часи.

Такою пам'яткою може бути ЗДВИГНЕННЯ ШПИТАЛЮ, тут у Львові. Створення такої
установи, як виразника великого ідеалу любови ближнього, буде найкраще відповідати як
Особі Найдостойнішого Ювілята, так і характерові Ювілею.

Ми певні, що весь наш загаль, від бідних до багатих, чи вони походять зі села, чи з міста,
словом усе українське громадянство зрозуміє видвижену нами думку, прийме її з нетаєною ра-
дістю як свою та зложити лепту на жертвеннику найкращої ідеї любови, тої початкової сили
в історії народу. Ми певні також, що Дорогий Ювілят буде вважати здійснення нашого пля-
ну найкращою нагородою для себе за своє трудяше життя.

Дано у Львові, Станиславові, Перемишлі в день 17. січня 1930 р.

ПОЧЕСНИЙ КОМІТЕТ:

- † Григорій Хомишин, станиславівський Єпископ;
- † Йосафат Коциловський, перемиський Єпископ;
- † Никита Будка, патарський Єпископ;
- † Григорій Лакота, перемиський Єпископ-Помічник;
- † Іван Бучко, львівський Єпископ-Помічник;
- † Іван Лятишевський, станиславівський Єпископ-Помічник;
- о. Анатасій Калиш ЧСВВ., Протоігумен оо. Василіян;
- о. Йосиф Схрейверс, Візитатор оо. Редemptористів;

Ермоная Климентій Шептицький, Ігумен Унівської Лаври Студ. Уставу;
о. Олександр Бачинський, Архипресвітер Митроп. Капітули.

ШИРШИЙ КОМІТЕТ:

- За Т-во „Просвіта“ — д-р Іван Брик;
- „гр.-кат. Богосл. Академ.“ — о. д-р Й. Сліпий;
- Наукове Т-во ім. Ш. — д-р К. Студинський;
- Нац. Музей — д-р Іларіон Свенціцький;
- Т-во „Р. Школа“ — дир. Ізая Кокоруда;
- Т-во Прихильц. Освіти — през. В. Децикевич;
- Інст. Св. Йосафата — о. Я. Перідон ректор;
- Т-во Укр. Захоронка — Олена Горлинська;
- Марійське Т-во Молоді — о. д-р І. Фіголь;
- Союз Українок — Олена Федак-Шепарович;
- Муз. Т-во ім. Лисенка — рад. М. Дрималник;
- Кооп. Укр. Театр — рад. М. Дрималник;
- Вищий Муз. Інститут — д-р С. Людкевич;
- Т-во Днестро — Я. Коатунок, директор;
- Нар. Торговля — Мик. Заячківський, дир.;
- Земельний Банк — д-р Лесь Кульчицький;
- Центробанк — д-р Кость Левицький;
- Слав. Господар — о. Тит. Войнаровський;
- Нар. Госпінство — В. Пашак, дир.;
- Рек. Союз Укр. Кооп. — І. Филипович;
- Центросоюз — І. Гарасимович, дир.;
- Маслосоюз — інж. Палій, дир.;
- Доставу — о. В. Личиняк;
- Карпати — Бр. Янів, директор;
- Красн. Т-во Кред. — Іван Охримович;
- Жіночу Спілку Труд. — Олена Залізнич;
- Народно-Личиню — д-р І. Куровець;
- Соція — М. Заячківський, голова;
- Т-во Укр. Ремісн. Зоря — С. Гевак, голова;

- За Марійське Т-во Пань — Ольга Бачинська;
- Т-во Укр. Адвокатів — д-р Леа Ганксвич;
- Міщанське Брацтво — М. Заячківський;
- Т-во Учит. Громада — Вол. Радзкевич;
- Т-во Укр. Бесіда — рад. Зен. Лукавський;
- Союз Укр. Купців — Гр. Гануляк;
- Т-во Сила — о. Камтанюк;
- Т-во Праця — Михайло Стефанівський;
- Укр. Т-во Допом. Інвалідам — пос. Д. Палія;
- Т-во Охорони воен. могил — д-р І. Гиж;
- Еп. Ком. Оп. над сиротами — о. В. Личиняк;
- Краєв. Т-во Ох. дітей — през. Каратницький;
- Львівську Філію Т-ва охорони дітей і опіки
над молоддю — д-р Ю. Саячак;
- Стар. бурс. круж. РПН. УПТ. — І. Громницький;
- Т-во Боян — Із. Гриневецкий;
- Т-во Бандурист — А. Гаврилі;
- Укр. Гігієн. Т-во — д-р Мар. Паньчишин;
- Укр. Лікарське Т-во — д-р М. Музик;
- Укр. Технічне Т-во — інж. Рижевський;
- Т-во Ваканційних Осель — Ольга Бачинська;
- Т-во Луг — д-р Ром. Дашкевич;
- Взаїм. Поміч укр. учит. — Ст. Похмурський;
- Центр. Союз Укр. Студ. — Роман Зубик;
- Червону Калину — Петро Постолюк;
- Т-во Відродження — д-р І. Раковський;
- Т-во Медична Громада — Р. Осінчук;
- Т-во Укр. Техн. Основа — М. Мариняк;
- Т-во Будучність — Е. Тишинська.

ДІЛОВИЙ КОМІТЕТ:

Преоств. д-р Іван Бучко, львів. Єпископ-Пом., — голова; Володимир Децикевич, сенатор —
заст. голови; д-р Стефан Федак, сен. Михайло Галушинський, д-р Тит Бурачинський (скарб-
ник). д-р Іван Куровець, о. пралат Леонтій Куницький, о. крил. Олександр Ковальський, д-р
Станислав Людкевич, Стефан Гевак, Ізая Охримович — члени.

Свято білоруської державности у Вильні.

З нагоди 12-літніх роковин проголошення са-
мостійности Білоруської Народної Республіки,
я дні 25. березня п. р. Вилевський Білоруський
Національний Комітет уладив урочисте свято, у
Вильні, на якому явилися м. і. представники у-
країнського громадянства в особах голови УНДО,
д-ра Дмитра Левицького, пос. д-ра В. Загайке-
вича, пос. о. прал. Куницького, пос. С. Кузю-
ка і пос. Д. Палія. Крім того на святі були присут-
ні представники антовців, москалів і жидів та
кількох місцевих польських діячів.

В 10. год. ранку в римо-кат. костелі св. Ми-
коли відбулося урочисте Богослужіння, в 11. год.
у Пятницькій (гімназійській) православній церк-
ві і в год. 12. у правосл. церкві св. Миколи. В
6. год. відбулася в салі Торгов.-промисл. Палати
Академія. За президіальним столом засіли: св.
Богданович, сен. Рогуча, пос. Степанович, пос. Брем-
ич і ред. Позняк. Реферат виголосив о. В. Го-
длевський (на білоруській мові) на тему: „Ровни-
ток білоруської політичної думки від автономії
до самостійности“. Як перший, голова УНДО д-р
Дмитро Левицький виголосив слідуючий привіт:

„Як голова Української Парламентарної Ре-
презентації і голова Українського Нац.-Демокра-
тичного Об'єднання, в імені великої більшости
організованого українського народу приношу
сьогодні братньому Білоруському Народові гла-
вний поквіт і сердечний привіт з приводу вели-
ких для нього роковин національно-державного
визволення.

„З гордістю і незмірною радістю можу ствер-
дити, що українці і білоруси — це два славян-
ські народи, які ніколи не мали жадних спорів
та яких доля найтісніше зі собою зв'язана. Наша
історична минувшина, наша довголітня неволя
у московського найзлимства, нинішня наша спіль-
на доля під владою червоної Москви і тут, у Поль-
щі, спільні наші цілі і змагання намагають обо-
нашим народам тісно, дружно і вірно взаємно до-
помагати собі, уповуючи на незломні наші власні
сили та віруючи у правду наших ідеалів. При-
являть білоруська доля нам, українцям, сил у на-
шій боротьбі, і хай теж білорусам доласть від-
ваги й бодрости свідомість, що на Вашому істо-
ричному шляху маєте в Україні і українцях
вірного брата, приятеля і союзника.

„У нинішній святочині для Вас день 12-
літніх роковин Вашого визвольного порыву, скла-
даю голову перед Вашими героями, які поклали
молоде життя у боротьбі за найвищий ідеал на-
роду. Тин цих героїв будуть Вас вести у дальшу
боротьбу, яка в останньому висліді мусить скін-
читися Вашою перемогою“.

Пос. д-ра Дмитра Левицького уже при пер-
шій поклі стрінули рясними оплесками, а після
виголошення позиційного привіту присутні уладили
йому довготривалу овацію при окликах „Хай
живе Україна!“ З українців виступав ще а при-
вітом голова Українського Студентського Круж-
ка у Вильні п. Сагайко, якого теж особисто гаря-
чо оплескували.

Промовляли ще: представники антовців, го-
лова Литовського Комітету д-р Стасіо і студ. Ю-
неніч, іменем живів пос. д-р Вигодський (в жи-
дівській мові) і вініці москаль адв. Крестанов.
Характерно, що всі промовці кінчали свої
привіти окликами на честь білоруської державно-
сти, лише п. Крестанов говорив про білоруський
наріч, питання його самостійницьких змагань
не торкаючи.

Другу частину Академії виконали хором
співні прегарних білоруських пісень і декламація.
В год. 9. веч. відбулася спільна вечеря, за якою
тости піднесли м. і. пос. д-р В. Загайкевич і пос.
о. прал. А. Куницький

Виборчі права для жінок у Туреччині.

З Антори подають, що турецька національ-
на рада, ідуци за прикладом європейських держав,
ухвалила на днях закон про надання прав участі
жінок у громадських виборах. У найближчому
часі турецькі жінки дістануть право участі у
виборах до національної ради.

Польсько-німецький ліквідаційний пакт

Минулого тижня підписав през. Гінденбург два шкелопроєкти, які міжнародним, політичним і господарським польсько-німецьким відносинам дали, коли мове не йшло, то принаймні формальну основу, на якій у будучині мав би розгортатися трітій, в конкретні форми сходлений „модус вівенди“ між цими двома державами. Після ганебного персонального відношення, але зника сирого польсько-німецького відношення, але зника з них не уявлялась повним успіхом і не досягали намічених цілей. Чим ближче підходили контракти до своїх питань, тим маршантише рисувалася безпідзахистість трітього, на ширшій основі заложеного порозуміння. Саме підписав: ліквідаційний пакт і торговельний договір є порогом, проблематичною сферою управління відносинами між Польщею та її нахилим-великим сусідом міжнародними актами, якими обидві сторони забезпечували собі спільний розвиток їхніх державних органів, гарантували одна другій реципрокні відносини прав своїх громадян на території другої держави, та можливо в найбільшій мірі ухилилися обосторонній товарообмін. Однак ці ті найважливіші приклади і пропозитори польсько-німецького порозуміння не можуть, маючи себе на увазі, що підписаними пактами вирішено остаточно розв'язати між Варшавою і Берліном та що мирному співжиттю обох народів нічого більше не стоїть на перешкоді. Між цими двома сусідніми державами є надто сильний антагонізм, а їхні політичні та господарські інтереси так сильно перетворюються і взаємно себе виключають, що про щось ширше, ширше подумати вирішення, принаймні під цю пору і думки не може бути. Заключений пакт є для Німеччини хоча б неким ланком, якого не можна виминути — підписувала його до деякої мери під примусом плану Вонга, — а устами свого президента тала недовідаючи до підписання, як тяжким і терпим був для неї цей обов'язок.

Польсько-німецький ліквідаційний пакт у правдивому цілості комплексі питань, з'явився в десятку підлілі пересейського договору і є лише одним з ланок у ланцюгу всіх тих складних проблем, яких дефінітивне налагодження полягає на собі план Вонга. Новий план, як його в Німеччині називають, підняв незвичайно тяжке завдання — ліквідувати минулину — сферою всі зобов'язання політичного, господарського і фінансового характеру, що повстали у зв'язку з мирними договорами. І коли Німеччина, по великих перешкодах і сильній опозиції все таки план Вонга в цілях його основі ратифікувала, то ванта на себе зобов'язок вирішити спірні питання між ними і в Польщі. Проблема польсько-німецького відношення є без взаємних, далеко йдучих уступок і компромісів неможлива і тут, здається, треба шукати причини, чому німецькі політичні круги отрималися до закліченого пакту скептично. Як непопулярним є він серед німецького народу.

співдати найкраще те, що в нагоди його підписання звернувся през. Гінденбург із закликом до німецького народу, в якому прямо опирає себе і пояснює, що підписав закон по артілі розвазі і доміні народних і відновітальними органами влади в думці, що тим допоможе здержатися на заданій німецьким землякам, які опинилися у межах Польщі.

Головного і найважливішого питання польсько-німецьких відносин, себто ненарушимості їхніх спільних границь, ліквідаційний пакт зовсім не торкається, а тим і вагітність його з уваги на майбутню стає більше ніж проблематичною. Як одна так і друга сторона знають добре, що в цій матерії якісьбудь уступки або компроміси є

виключені. Німеччина, яка вона не була б, монархічна чи республіканська, ніколи не може погодитися і не погодиться із сучасним станом на своїх східних границях, де польський коридор розчистився її державній території, але з другої сторони Польща мусить всіма засобами і на всяку ціну боронити свого приступу до моря і горішньо-німецького промислового басейну, коли не хоче зрезувати із своїх великодержавних аспірацій і стати континентальною державою, отруєною від заходу, півночі і сходу могутими і непримирими ворогами. Здається, безпідхідна проблема, а ліквідаційний пакт не важився її навіть зачіпати, а не то ліквідувати.

Инж. М. Колтунок.

Процес „Спілки Визволення України”.

РАДІОЗВІДОМЛЕННЯ З ДНЯ 28. III. II. Р.

Зізнання обвинуваченого проф. Ганцова і (правдоподібно) Заліського.

Для 28. III. м. узагалі переловити в радіо зізнання проф. Ганцова і зізнання другого обвинуваченого, якого прізвища не можна було визначити, але з його зізнання можна було догадатися, що це був обвинувачений Заліський.

На початку переслухання Любченко питає проф. Ганцова, чи йому відомо, в якому стані перебував емігрант з табору У. Н. Р. у Польщі і що вона робить. Проф. Ганцов відповідає, що українська еміграція в Польщі перебувала в стані духовного, національного пригнічення, що емігранти працюють навіть у Галичині, але в польських установах, бо до українських установ їх алали не допускали. Ганцов признається, що був між емігрантами як кордоном, бачив проф. Лотоцького (б. міністр У. Н. Р.), який мав тоді добрий настрій і переконував усіх, що міжнародне становище У. Н. Р. дуже корисне, що Європа визнає уряд У. Н. Р. і т. д. Ганцов признається, що 1926 року він почав віддаватися від ідеології У. Н. Р. і схилився на бік радянської влади, а за часів революції він був прихильником „твердої української влади”.

Голова суду: Чому ви переховували контрреволюційні документи в Академії?

Ганцов: Бо не було найбезпечніше місце.

Голова суду: Ви створили „Комітет Допомоги Політичним В'язням”?

Ганцов: Ми створили гупток для допомоги в'язням Терешківському (імені не чути виразно).

Голова суду: Хто був той Терешківський?

Ганцов: Повстанчий отаман.

Голова суду: Ви сказали, що ви атеїст. Чому ж ви давали гроші на автокефальну церкву?

Ганцов: Я атеїст, а гроші давав на переклади євангелія на українську мову. Я був науковим консультантом у комісії для перекладу євангелія.

Голова суду: Яке ваше відношення до фашизму?

Ганцов: Я називав себе фашистом, розуміючи фашизм як диктатуру націоналістів, але найбільш популярною концепцією в СВУ була У. Н. Р., хоч були й інші концепції, навіть монархістична, але я не виключав навіть радянської республіки, якщо вона була б українською. Це нагадувало з мого націоналізму. Зрештою, я не вважав себе ніяким політиком. На питання об'оронця Рингера про еміграцію, Ганцов зізнає, що українська еміграція розпорошена, і створити військової сили вона не може. Емігранти женяться з чужинками і покидають думку про боротьбу. Але все ж по всіх державах є організації емігрантів, що працюють до самостійної й соборної України.

Другий обвинувачений, правдоподібно Заліський, організатор і редактор Вида „Друкар”, б. член Центральної Ради, соціал-федераліст, признає, що ставився до радянської влади ворожо, вважаючи її московською, окупантською, його симпатії були по боці У. Н. Р. До СВУ вступив 1926 року і був її членом аж до арештування. Деякий час був секретарем СВУ.

Голова суду: Яке головне завдання мала СВУ?

Обвинувачений: Повалення радянської влади, утворення самостійної української держави шляхом повстання й інтервенції.

Голова суду: Чи ви мали зв'язки зі шпигуванням і польською контрреволюцією?

Обвинувачений: Одного разу був у мене якийсь чоловік зі закордоном, сказав, що його вислав із Польщі Зайцев, що він має пригланутись умовам у школі „червоних старшин”, він бував у мене в Академії Наук.

Дальше обвинувачений признає, що СВУ збирала гроші на допомогу для родин емігрантів.

СТ. ШАХ

Альойз Ірасек.

(Продовження)

Події тоді йшли стомленими кроками. Австрія котилася до упадку. Чехи розбивали її із середини. Дня 13. квітня 1918 р. відбула чеська Прага величаву маніфестацію — в честь емігрантів, а старенький Ірасек відобразив від айбраних прилюдно присягу на вірність чеському національному уряду. Це несподівано заскочило австрійський уряд і паробило надзвичайного шуму. Зате такий виступ сильно підбадьорив чехів. У Відні поборовався, що в Празі буде революція, тому забрали всі чеські гарнізони, з ушкодували там самі мадярські полки. Але й те не помогло. Боеві фронти гуляли, якісні дерезомалися і прийшов погром Австрії... І дня 28. жовтня 1918 р. Прага айрала з Віднем, проголошено незалежність чеськословацької республіки з Масариковим урядом, а до виконання тимчасової влади в краю поклали тимчасовий виконавчий уряд, який зложив першу присягу вірності на чеськословацьку республіку на руки творця боевих маніфестів і спаробітника еміграційного проводу — Альойза Іраска.

Ірасек був тим духовним провідником та авторитетом нації — в часі перевороту так довго, доки не приїхав до краю з еміграції вибраний уже президентом республіки Т. Масарик. А скромний Ірасек відійшов у сутінь мало-містечкової атмосфери свого родинного містечка Гронова і віддався преспокійно письменницькій праці дожидаючи біблійного дня, коли міг би сказати: „Нині отпущаєши раба Твого, Вазадику, со миром”, бо очі його побачили вимину й вилаєну цілу життя й творчість його — незалежну, ваїтучу й соборну Чехословацьку.

Одначе вдячний нарід не забув на свого у-

любленого „містра” Альойза Іраска. Жадної нагоди не лишив, щоби пригадати його памяти та натішитися його присутністю між живими. Тому незвичайно величаво обходила ціла республіка його 70-літні роковини уродни в 1921 р., коли зложено йому в дарі міліон чеських корон (котрих вартість була тоді висока) і відкрито пропаматну таблицю з плоскорізьбою на домі, де жив, у Гронові, а відтак у роковини 75-літніх уродни в 1927 р., коли відслонено йому за життя величавий паматник 28. жовтня в Трутнові, на чесько-німецькій пограниччу.

2. Життя скромної людини.

Після беззвезних Масарикових свят з нагоди 80-літніх роковин його уродни. — думали в Празі приступити до організування комітету, щоби відшукати у слідуючій році також 80-літні уродни А. Іраска. Нараз наспіла сумна вістка, що ослаблені й перетомлені довголітньою працею Іраскові очі замикнулися на віки, а благородне й повне до людей любови серце перестало піддержувати лютку життя — на 79. році.

А. Ірасек родився 23. серпня 1851 р. у містечку Гронові, під Находом у північно-східній частині Чехії, на пограниччю чесько-німецької території. Отже був Ірасек всього на один рік молодший від Т. Масарика. Батько А. Іраска був пекарем і прогтовляв також сина до свого ремесла. Але, щоби хлопцеві набрався більше „торговельної і практичної освіти”, дав його батько, коли він мав уже 16 літ до бенедиктинської гімназії в Бравмові в 1867 р. Та коли молодий Ірасек скінчив гімназію, не хотів вертати до пекарні, а пішов до Градці Кралові (Келітrec), до вищої гімназії, де сам мусів удержуватися. Гімназія в Градці відома була вже з давніших літ із патріотичного чеського національного огнища та із літературного руху. У середовищі тої патріотичної молоді понав і А. Ірасек і тут виблиз майже на перше місце. Після скінчення гімназії записався А. Ірасек на філософський студій в Празі.

Тут знов прийшла наука, заробітки на утримання приватними лекціями та літературна праця. Увійшов він у Празі в коло т. зв. „Літературців” та сприяв їм як малайер Мих. Альшем, котрий змалював героїські подвиги предків з історії Чехії. Ірасек мав тоді вже план забратися до змалювання істор. чеської минушини у повісті. Після скінчення філософії лістав від студентури, а відтак професуру в гімназії в стариннім чеським місті Літомишлі, де був через 14 літ, до 1888 р. Там оженився, з тим містом зжився і воно стало для нього другою батьківщиною. В 1889 р. переноситься А. Ірасек до гімназії в Празі, де працює як учитель аж до повної вислуги літ, до 1909 р. — займається попри шкільну працю письменством — як історичний повістяр.

Після учительської служби на ваканціях відбував наукові подорожі по Чехії, Моравії, та угорській Словаччині, записував пісні, повіря, слова, збогачував свою мову, збирав старі книжки, рукописи, етнографічні матеріали, був раз також у Галичині, навіть у Львові і через чеха Фр. Ріжегоржа, приятеля українців і почесного члена „Просвіти” познайомився з бл. п. Волод. Пухевичем, знайцем Гудульшини та І. Франком. Ізави також Ірасек для поширення світославу і вироблення артистичного смаку до Італії, але найкраще і найчастіше проводив Ірасек ваканції у своїх улюблених, рідних, північно-східних, чеських Судетах.

Коли пішов на пенсію, перенісся А. Ірасек до родинного містечка Гронова, де замешкав у давнім родиннім скромнім домі, без усякої зайвої вигоди, займаючися надалі письменницькою працею а для відпочинку фізичною працею в городі. Відтак приходили війна з усіма перипетіями і знаними вже виступами А. Іраска, як голови т-ва чеських письменників. І тільки завдяки війковій та хоробій оцинував Ірасек арешту. Потім уже уряд не мав навіть відваги виступати проти його особи.

(Продовження буде)

міністрам У. Н. Р. Проволовичу, Ніковському й іншим. На ту ціль бралися гроші і в "Червоному Хресті", особливо тоді, як Бфремов жив у підпіллі. Ці гроші посилались також емігрантові Зайченку.

Голова суду: Чому ви змінили БУД на СВУ? **Обвинувачений:** На те було кілька причин. **Голова суду:** Ви зразу думали, що радянська влада скоро сама впаде, але побачивши, що так не станеться, ви організували СВУ, щоб поборювати радянську владу.

Далі обвинувачений признається, що йому пропонувало керувати "патрією", але він погодився, тому, що до тої п'ятниці належав Бфремов і Ніковський, які були більше авторитетні.

Голова суду: Чи ви працюючи в Бфремовим, знали, що Бфремов ідеологічно зв'язаний з галицьким УНДО-м? і з татарином "Діло"?

Обвинувачений: Знав. Далі йде розмова про статті Бфремова в "Ділі".

Голова суду: Як ви відносилися до українців?

Обвинувачений: СВУ вважала, що більшовики проводять українізацію із тактично-політичних мотивів і ми не доміряли українізації.

Голова суду: читав уривок зі статті, де говориться, що СВУ числила не тільки на власні сили, але на інтервенцію.

Процес за православні церкви.

З діяльності Парляментарної Комісії для Оборони Православної Церкви. — Книжкове видання документів і матеріалів ревіндикаційного процесу.

З огляду на щораз ближчий термін масових судових розправ, виточених римо-католицькими Єпископськими Куріями у справі перелачі їм 724 теперішніх православних церков разом з церковною землею і цілим майном, справа ця викликає щораз більше зацікавлення і щораз більше хвилювання серед цілого, не лише православного, українського населення. Цей незвичайно різкий у новітніх часах великанський процес має першорядне значіння не лише суто церковне, але загально-національне і тому не дивлячись, що він відбувся уже голосним відгомном на парламентарній арені та був уже заторгнений на сторінках світової преси.

У найближчих днях вийде з друку обшерна брошура, зладжена і видана заходами Парляментарної Комісії для оборони Православної Церкви, до якої входять українські та білоруські посли і сенатори, під наголовком "Процес за православні церкви" — "Справа т. зв. ревіндикації 724-ох православних церков Римо-Католицькому Костелові". Ця брошура об'єднує цілість ревіндикаційного процесу, подає його початкову історію та всі численні документи, які досі у цій справі появились і до неї відносяться. Крім цього у брошурі будуть мапи, на яких детально показано, які святині ревіндикаційним процесом загрожено, скільки взагалі є на північно-західних землях православних та католицьких святинь, найважливіші енцикліки в цій справі і т. д., а всі цифрові дані оперті на офіційних статистичних джерелах. Ця ціла публікація освітитиме цілу одну сторінку українського культурного життя і буде мати не лише актуальне значіння, але також вартість історичної книжки, і тому зацікавляється нею безумовно не лише православні й уніятські духовники, але також широкі кола всього українського громадянства. Не вважаючи на великі кошти видання (перепишування та друк мап), брошура буде коштувати лише 3 зол. Замовити можна її вже тепер під адресою: В. Косовський, Секретаріат Українського Клубу, Варшава, Сойм.

Магістратськими манівами.

Чергова спроба "санай" міських театрів. — Роль комісара "Народнього Дому".

Справа міських театрів вириває з-поруку на міській раді, наче "квадратура кола", яку розв'язують за кожним разом з таким-же успіхом. Ось остання її стадія:

Управа міста Львова рішила на днях розписати конкурс на аренду міських театрів на час від 1. вересня 1930 р. до 31. серпня 1933 р. Арендатор матиме обов'язок вести комедію, драму, оперету і оперу з тим застереженням, що кожного року має бути хоча б одна опера. У літніх місяцях місто переїде в будинок великого театру коштом 120.000 золотих великої адаптації, зокрема заведе найновіші світляні прилади, які дадуть змогу прирівняти у Львові найкращі існуванняні здобутки. Субвенція для арен-

дара театру визначена в бюджеті у висоті 800.000 зол. річно.

Крім існуючих дотепер двох театрів, великого театру і малого театру, арендар дістане від громади ще третій театр, а саме театр у Народньому Домі. Управа Народнього Дому передала останніми часами величезні адаптації, позбулась деяких льокаторів і переробила великим коштом сцену і сцену в спосіб, який дає змогу давати там театральні вистави. Поміж управою міста Львова і комісаром Народнього Дому ідуть саме переговори за аренду цієї сцени для міського польського театру. У цьому театрі мали би відбуватися вистави легкої комедії та фарси. Управа Народнього Дому застерегла собі у дотеперішніх переговорах, що десять ліній у році матиме право вживати сцену для своїх цілей, а саме шість вечорів та чотири дні в годинах попудневих.

Стільки інформації.

Підійдм до них із простим адороним розумом і скажм, що це значить:

1. Львів, який досі не був у силі втримати двох театрів, має тепер втримати аж три і таким робом дати раду всім відразу;

2. Міський театр, що не в силі тепер виставити більш як 3 опер на місяць, має давати оперу що три-чотири дні (байдуже, якими силами);

3. Народній Дім стає вже остаточно міським будинком зі сценою для польського театру. Його теперішній комісар п. М. Бачинський, як справжній мікадо, поладнав усю справу "з ручки до ручки", хитро, мудро, але занадто... великим коштом.

Як виглядатимуть усі ці проекти в практиці, знаємо заздалегідь. Нові сценічні та світляні ефекти, куплені міською радою для великого театру за 120.000 зол. не можуть мати іншого ефекту як великий дефіцит. Навіть якби міська рада віддала ще свою сцену в ратуші на театральні вистави, обіцяючи там велику комедію й фарсу, то це не змінило би того ясного для всіх факту, що Львів не втримає трьох польських театрів.

Міська рада може щерез заявити, що нічого не знає про існування у Львові інших національностей, крім поляків. Вона може вважати і надалі представником справжнього "русского" населення п. М. Бачинського, з таким самим правом як якогонебудь найдешого тут вірмен. Коли вся політична гра таких панків як комісар "Н. Дому" зводиться до інтересів зрештування сцені, то його повинні би в першій мірі заангажувати до тої комедії та фарси, яку нам обіцяють у сцені "Нар. Дому".

До цієї справи ми ще вернемось.

3 життя наших установ.

XXXI. Звичайні Загальні Збори Центробанку.

Для 25. березня ц. р. відбулися у Львові XXXI з черги звичайні Загальні Збори Центр. Кооп. Банку "Красний Союз Кредитовий". Збори проводив голова Наглядної Ради д-р Михайло Волошин, секретарювали д-р І. Сохадський і Мар'ян Кисілевський.

Звіт з діяльності за 1929 р. представив Загальним Зборам головний директор Центробанку д-р Кость Левинський та вказав, що минулий рік приніс нам дальше погіршення економічного положення, бо у всіх ділянках наступив господарський занепад: у промислі, торговлі і різництві — а це внаслідок обнижжя ціни на різніці продукти, наслідком ослаблення купної сили і взагалі нестачі гроша. І коли польські кооперативи занепадали до своїх держав за дальніми санацийними кредитами у висоті кількадесяти мільонів, то наша кооперація не мала до кого апелювати, бо її не допущено до державних кредитів і їй остала охоча опора: власні сили народу. З того становища належить оцінювати замкнення рахунків і біди Центробанку за 1929 рік, що вказує повільну розбудову Центральної Каси Укр. Кооператив, побудованої на своїх силах.

З черги д-р Кость Левинський перейшов всі позиції бізнесу як у довжину так і в ширину стані та подав їх розмірно значний зріст у р. 1929. Головним оборотним фондом Центробанку є вкладки ощадності. Всіх вкладників було 2.129, з чого на більшій вкладки понад 1000 зол. (100 дол.) пришло 215 вкладок, а на меншій вкладки до 1000 зол. (100 дол.) пришло 1913 вкладок, так що переважачу частку вкладок ощадності дають дрібні масові вкладки. У цьому загальному числі вкладників є переважачу кооперативів 123 та переважачу кооперативів 19 з розмірно малою коштою. Цей стан мусить змінитися на дільше, коли Центробанк має бути дієвою Центральною Касою Українських Кооперативів. Кооперативи повинні лькувати у Центробанку всі свої грошові назимки а також всі свої кооперативи повинні кожного року сплачувати по одному відсотку до Центробанку, так як це вирішив VI. Краєвий Кооп.

КОРИСТАЙТЕСЬ 3 Місяця Дешевої Книжки!

МИКОЛА МАТІВ МЕЛЬНИК:

Крізь дим і згар

Ціна 50 сот. з поштовою пересилкою 70 сот.

МИХАЙЛО ВОЗНЯК:

Ів. Белей і Ол. Кониський

До звичайних Галичини з Наддніпрянщини в 30 рр. XIX в.

Ціна 50 сот. з пошт. пересилкою 70 сот.

ЕВГЕН ЧИКАЛЕНКО:

СПОГАДИ І. П. І МІ. часть

Ціна 8 зол. без пересилки (випереджується).

МИХ. ВОЗЯК:

Шевченко і княжна Репніна

Ціна 150 зол. з пошт. пересилкою 2— зол.

На днях появиться:

В. ОСТРОВСКИЙ:

СМІХ ЗЕМЛІ

Набути можна в Адміністрації "Піла" Львів, Ринок ч. 10, або в українських Книгарнях.

перативний З'їзд з 13. березня 1929. Коли кооперативного рішення не виконають, то Центробанк не буде в силі виконувати як слід обов'язків Центральної Каси Укр. Кооперативів.

В р. 1929 користало з кредитів в Центробанку 119 сохадних кооперативів. Оборотний фонд Центробанку у висоті окол. 1 і пів мільона золотих не дав йому змоги покрити кредитового за-побудовання укр. кооперативів. Тому за порозумінням з РСУК запрошено кредитові центральні а саме "Зем. Банк Гіпотечний" і К. В. "Дністер" до співдіяння з Центробанком при уліюванні кредитів сохадних кооперативам. Це порозуміння дієсно закінчено і в місяці лютий розпочалося офіційне акредитування кооперативів.

Організація кредитових кооперативів в останньому році значно поступила вперед. Кред. кооператив, прийнятих до РСУК, було в кішчм 1929 р. 248, з того з повільним характером 95, у цьому 16 кооперативів на Волині. Центробанк обстоює думку, що належить осноувати тільки життєздатні і побудовані на самовистарчалности кредитові кооперативи.

Звіт д-ра Костя Левинського доповняв дир. пос. Остап Луцький статистичними даними відносно розвитку кредитових кооперативів від р. 1924 та відносно просту вкладок ощадності наслідком зацікавленості Центробанком і великої Товариством "Ощадність" при допомозі РСУК і Центробанку пропаганди масової ощадності. Зріст цей безумовно значний, а всетаки зібрані укр. кооперативи вкладки ощадності далеко не можуть рівнятися з досягненнями кооперативів інших країн у цьому напрямі.

В дискусії над звітами промовляли: дир. Роман Харамбура з Яворова, радник д-р Іван Копач і ред. З. Пеленський зі Львова, дир. Іван Витик з Потежич, Федір Гаум з Викторова, ред. Івж. Юліан Павликовський і дир. посол Остап Луцький. Всі присутні зацікавилися за конкретністю дальшої безупинної пропаганди ідеї ощадності та організації кредитових кооперативів по селах. Чистий зиск призначили Загальні Збори на 8 проц. дивіденду від сальдо, а решту на резервові фонди. На внесення Контрольної Комісії Загальні Збори ухвалили абсолютною Наддніпрянської Ради і Дирекції.

Членами Наддніпрянської Ради на місце 4-ох уступаючих після статута — вибрано: дир. Дениса Коренця, д-ра Івана Блаженця, дир. Ярослава Колтуновича і дир. Олександра Базилевича. На заступників членів Н. Р. вибрано д-ра Степана Барана, дир. Олександра Ковалевського, дир. Олександра Ротника, д-ра Теодора Ваши, д-ра Ярослава Оленинського і о. Анатолія Пеленського.

До Контрольної Комісії вибрано повнова д-р Іван Куровець, о. Даміан Лопатинський і д-р Юліан Савчак.

Недуга італійського престолонаслідника.

Італійська преса подає, що італійський престолонаслідник рожемо захворів. Родичі і всі Італія затрівожена його здоров'ям.

Складайте жертви на оселю українських робітників пера в Яммі!

Велике віче „Організації Українців міста Львова“.

Дня 20. березня в 12 год. в полудні у Львові в залі „Лесерма“ відбулось велике віче в ініціативи „Організації Українців міста Львова“ у справі громадського самоврядування. Вічем промовляли н. Березовський, який відкрив віче, після чого промовляли пос. Целевич і пос. д-р Ялин. Після їх промов ухвалено підняти резолюції. На закінчення промовляв пос. Палій, що вказав на вагу в значенні промови проти 43 українських патріотів у Харкові. Після його промови віче ентузіастично ухвалило резолюції в протесті проти червоного терору на Радянській Україні та проти харківського процесу попрема. Резолюції поклали в сілківчій числі „Діла“.

Кабінет полк. Славека.

Ян Пільсудський зрієся місій.

Дня 20. березня пос. Ян Пільсудський зрієся місій створити кабінет. Журналістам сказав, що це сталося тому, бо не бачив умови, які можливість би йому здійснити його плани в принципі становили оновити.

Дня 20. березня президент підписав декрет, яким іменує пос. Валер. Славека президентом міністерів. Рівночасно на прохання полк. Славека іменувати міністерів. Сказав кабінету той сам, що проф. Варцеля. Уступив лише червонок-мін-ства справедливості Лутинич, а вернув бунці, міністер справедливості Цир. Другим зміном є те, що міністер торговлі і промислу Квітковський відмовився керувати тим міністерством. В год. 19.30 закривається новий кабінет.

Замкнення сесії союму та сенату.

Кілька разів хвилю після записування кабінету новий прем'єр Славека пропонує президенту відкрити до об'єкту декрет про замкнення сесії союму та сенату. Президент підписав той декрет, яким, на основі 25. уст. конституції замикає в день 20. березня діяльність та бюджету союму, а на основі 37. уст. конституції змич. і бодж. сесію сенату.

Коротке засідання союму.

Перед засіданням союму кружляли найрізніші чутки. Що доступ до союму буде утруднений. І справді, кожного, що входив до союму легітимували. На Вейській вулиці були поліцейські відділи та військові патрулі з газовими масками.

Пос. Славека відбув коротку конференцію з марш. Данинським а після конференції дав вказівки членам ББ. У кулуарах говорили, що посли ББ відступили від обструкції під умовиною, що в союмі не буде дискусій та що денного порядку не доводиться справою бути м.п. Четовича, яку то справу хотіли висунути посли НД. Умовину додержано.

Засідання союму пройшло спокійно, а не тривало навіть 30 хвилин. Союму ухвалив бюджет на 1930-31 р. Посли ББ взяли участь у засіданні. Після короткої промови марш. Данинський замикає засідання.

Побиття пос. Рибарського.

Після замкнення засідання союму пос. Добжанський (ББ) кинувся на пос. проф. Рибарського (НД) і вдарив його заду в голову. Пос. Верчак (НД) заступив пос. Рибарського а пос. Міліа (НД) вдарив Добжанського сильно в лице. Прискочив пос. Ізиковський (ББ) і вдарив пос. Рибарського гумовою палицею. Клуб Народови і Центроліз ухвалили резолюції, якими осуджують поступок пос. Добжанського. У резолюції клуб НД заявляє, що коли ББ не виступить проти пос. Добжанського, вважатиме, що ББ солідаризується з нікчемним чиним того юдла.

Вибірчі протести.

У повідлох Наяв. Суд розгляне виб. протести проти виборів у виб. округі 53. (Станіславів, Надвірна, Коломия, Снятин, Косів). З тієї округи виїхав пос. Палій і о. Ганушевський (УНДО), Бачинський, Шекерик, Стефанів (укр. соц. рад.), Мавоцький, Залдлер, Незавицький (БВ) і д-р Ромаріа (Жид. Кс.). Розглядаються теж протест проти союм. виборів у Торуні.

В повідлох оголошать присуд у справі протесту проти виборів до союму в тернопільській жупі.

Довгалевський боїться.

Радянський посол у Парижі, Довгалевський, боїться, що російські емігранти убити його і тому він попросив паризьку поліцію обійняти охорону радянського посольства. Поліція навізна, що замість 3 поліції, посольство СРСР охоронятиме відділ азовників із 50 поліціантів. Після звинувинення Кутякова, нападника Парижа настроєне до радянського посольства так ворожо, що коли тепер до посольства підлязав більшовицький автомобіль, то прохали парижани пропозацію його сидіти. дивком, а часом і вимандувати.

Марта Ганав на волі.

Марту Ганав узявено з п'ятирічної застави 300.000 фр. (Постанова на запису після 12-годинної гололівки М. Ганав. Вона почала гололівку тому, що суд відкинув два її прохання, аби її випустили на волю за кавцією).

Син пос. Грінбавма засуджений на 4 роки.

Ап. суд у Варшаві розглядає справу членів союму комун. молоді, арештованих на зборах у Ломі. Окр. суд засудив був сина посла Грінбавма Едварда на вістора року тюрми. Прокуратор зніс був підвищити кару. Наяв. Суд підвищив Грінбавмові кару до 4 літ тюрми. Підвищено теж кару до 4 літ Варшавському та Краківському, а іншим затверджено кару, вназначену окр. судом.

Новий німецький уряд.

Президент Гінденбург підписав 30. березня декрет, яким іменує новий уряд, а саме: канцлер Лоріанс Брюнінг, віцеканцлер і міністер нар. господарки д-р Дітріх, закор. справи д-р Курціус, фінанси Мольдентавер, внутр. справи д-р Вит. райхсвера ген. Гренер, почта і телеграф д-р Шейль, праця Штегервальд, комунація Грард. хайбсрество та прохарчовання д-р Ш. 16. справданість д-р Бредт, окуповані терени Трєвіранує. Засідання райхсверу буде у вівторок, 1. квітня. На ден. порядку заява нового уряду.

Пожежа в Будапешті.

У Будапешті вибухла пожежа в-поверхової каміниці на розі вул. Раковіці та базару Носифа напроти Нар. Театру, в найбільш отримув. ділянці. Вся крізь стала у полум'ї. Три електромонтери, що там працювали, загинули в полум'ї. Двох людей попарилося тяжко. Поліція арештувала директора підприємства св'ятінних реклам, якого підозрівають, що не дотримувався строго принципів обережності та спричинив так пожежу.

Зі спортивного життя.

Україна-Чорні І. Б. 4 : 1 (3 : 0).

Заслужена перемога України, що грала серед дошкульного зимня літше, як минулої неділі. Особливо в першій половині гри Україна переважала сильно свого противника і в тому часі відкувати тричі мач у ворота Чорних. У другій половині Україна, здоволення вислідом, не напружувалася і стрілила тільки одного голя в останніх м'яутах гри. Одинокого свого голя стрілила Чорні в першій м'яуті другої половини з не зовсім слушно подиктованого карного. Україна виступила в складі: Новицький (ворота), Гренчук, Скрегота (оборона), Борчук, Цимбала, Бутель І. (поміч), Пілісенький, Воробець, Кобзар, Сич, Гірка (в останніх м'яутах: Маруняк) — напад. Голя стріляли: Воробець 2, Кобзар 1, Сич 1. Судія п. Набелєц. Видів понад 1000.

Чорні-Лехія 3 : 0 (2 : 0).

Шлий час переміщали Чорні, особливо в другій половині. До більшої поразки Лехії не допущали І оборона.

Погонь-Гасмоней 1 : 1 (1 : 1).

Вислід говорить сам за себе, хоч Погонь мала дещо більше з гри.

Змагання за мист. А-кл.

Погонь І. Б.—Світець 4:3 (2:2).

Змагання за мист. Б-кл.

Погонь II.—Світець II. 1:0 (1:0).

Лігові змагання.

Варшава. Польонія—Краковія 1:0 (1:0).

Краків. Висла—Варшавянка 3:1 (2:1).

Лодзь. ЛТСО—Варта 3:2 (1:0).

Біг навпростець У. С. С. К-у.

Точно в год. 10.30 відбувся вчора біг навпростець УССОК-у за мандрівну нагороду „Ватри“. Траса вносила близько 3.000 м. Стартувало 9 студентів. Вислід: 1) Полотник 11:10.2, 2) Рак, 3) Петриша, 4) Монц, 5) Врещона II, 6) Саврук, 7) Шухевич, 8) Макарушка, 9) Янів.

3 судової салі.

Два краківські поліціанти перед судом.

У краківській суді під трьох днів відбувається розправа проти двох поліціантів, які у в'язниці побили югословянського студента краківського університету Корнера. Найп'якший був третій день розправи. Свідок Райххорт твердить, що Корнера побили на комісаріаті поліції. Свідок Юлія Бахлов, яка сиділа у в'язниці в тому часі як і Корнер, а знає, що вночі чула в сусідній в'язниці крики цього югославського студента і яким, окремимувались між собою.

„Алеж йому догодилася, алеж дали йому амністії“.

Лікарі знали: судової медичний діяльність, що студент Корнер має аномальне одно ребро, на тілі п'ятнадцять 23 синяків, старанно ушкоджений легенів, свідчення жили на нозі й ослаблення серця необхідком побиття і т. д. Стверджено, що поліція била свого жертву лиймсь тупим знаряддям.

Обвинувачені поліціанти арештували і били студента начебто за те, що він у п'яному стані лаяв „жидівський уряд Польщі“.

Після розправи сала бітвом побита публікою.

Пополудні 20. березня лопав присуд, на основі якого суд признав лийч поліціанта Павла докаралом та засудив його на рік тюрми, а тим, що в місяців позароково йому на основі амністії, а виконання другої половини карі відложено на 4 роки. Себто висоти карі не змінили, лише алагіднили її гостроту, бо відложили її виконання.

Процес проти майора Рильського.

У суботу, 20-го березня поліціант Зеленицький зізнав, що Федько Надзла говорив йому, що Улада діяв був на нбзуні та бачив Рильського, а не хоче того аїтижати. Колиб того притиснути, то напевно все писав. Каже, що просо було невисоке і різке. В Пітриччя був на помертвоню карткою від оглядача. Коли свідок сказав командантові, що може оглядат на видасть картки, бо не було секції тіла. Рильської, то командант сказав: „Ідіть до оглядача, а він видасть, що Рильська допустилася самогубства“. Оглядач не хотів дати, вийшов дар. Свідків у Пітриччя переслухували в присутності Рильського, що в недопустиме. Командантові Гризкові андер хтось із записника картки із записками пропітрицьку справу. Ся. Дженевський каже, що Рильська вала від нього слово чести, що переведе розвід. Не доказувало, що хотіла упорядувати справи на будуче та не думала про самогубство.

Д-р Фрім вніс відчитати лист Рильської до Заранської, в яким каже, що не повине довго, бо „той драб уба мене“. Д-р Фрім вніс переслухати тому Заранську та тому, що на неї виконано напад, аби не могла аїтижати в процесі. Прокуратор піддержав внесення д-ра Фріма бо я він дістав перед годиною ановім, у яким автор каже, що знав добре відносини Рильського та що Рильський ще за життя жінки привоїв свій довголітній приятельці, що оженився з нею, бо Рильська довго не поже. Рильський мав зносити з якоюсь Ганкою, практиканткою в саліній молі Губерової при вул. Академічній у Львові. Ця Ганка має тепер пенсіонат „Варшавянка“ в Перемишлі. Прокуратор вносить переслухати Губерову.

На організаційному фронті.

Нарада громадських радних в Добромилі.

Дня 10. березня ц. р. відбулася в Добромилі нарада громадських радних добромільського судової округи. Запрошення на нараду розіслано в останній хвилі, але це не перешкодило, що на нараду зібралося до 250 учасників із 42 сіл повіту. Свідчить це найкраще, як селяни розуміють значіння самоуправи і як поважно ставляться до нарад у самоуправних справах. Нарату отворив голова Повітового Народного Комітету о. декан Йосиф Маринович. Самоуправні справи реферували посли д-р В. Загайкевич і С. Кузик. Учасники вислухали рефератів з великим зацікавленням, а по рефератах взяли дуже живу участь у дискусії. Забравали голос о. Я. Маринович, о. Бр. Гоцький, пп. Іван Войтович, Іван Богоніс, Мих. Бензар, Ст. Цісар, Тимко Добровольський, Дмитро Хомик, Мих. Мідянка та інші. По дискусії ухвалено одностайно резолюції, які поставили о. Маринович: 1) завести по громадах урядування в українській мові, 2) аставляти при ухвалюванні бюджету датки на українські цілі та вносити рекурси проти есентуально накинених датків на чужі цілі, 3) брати участь у праці в читальнях, кооперативах і кружках „Сільського Господаря“, 4) домагається перенесення до повітових рад, 5) заперестовано проти військової козовізації, 6) ухвалено одностайно доліра і признання за дотепер ю працю Українській Парламентарній Репрезентації. Нарата закінчив гарною промовою посол д-р Загайкевич, визнаючи присутніх до праці під кличем: Посли з народом, народ з послами!

КОПИЧИНЕЧЧИНА

Дня 5. березня ц. р. відбулася довірочна нарада делегатів громадських рад повіту Копичини і мужів доліра всіх сіл повіту в числі 328 людей. На порядку нарад були: 1) Права й обов'язки радних і бюджетове право громади. 2) Теперішнє господарське положення села. 3) Співпраця нових проектів законів до сільських

громад і повітових рад у Галичині. 4) Внески. На нараду прибув запрошений посол Кузик. До президії обрано: о. Малановського, Анастасія, пароху з Чабарівки, як голову, селянина Ст. Качука з Чорновоїці, як заступника, як секретаря. Про право й обов'язки радних висловив реферат пос. Кузик. Присутні вислухали з задоволенням реферат і нагородили промовця оплесками. Над рефератом розвинулася дискусія, в якій брали участь переважно селяни, що порушували всі болячки села. Між іншими дронівля Михайло Малицький з Васильківщини, сел. Микола Музика з Зеленої і інші. Другий з черги промовляв пос. Заваликут, який представив зібраним зміст проекту закону до сільських громад і закону до повітових рад у Галичині, які саме куються в адміністративній комісії союму і які мають скоро будуть обов'язувати. Промовець пояснив основи обох законів і вартість їх для українського населення, особливо закону про повітові ради, з введенням котрого зникне у нас вже раз старостинська господарка. Оба посади, Кузик і Заваликут, давали відповіді на численні інтерпеляції селян, які засипали їх різними запитаннями. Про нинішнє господарське положення села висловився дуже приступний реферат дир. Повітового Союзу Кооператив у Копичинцях п. Мартюк. Присутні з великим зацікавленням вислухали і того реферату. По короткій дискусії над цим рефератом присутні ухвалили резолюції: 1) Зібрані дня 5. березня ц. р. в Копичинцях представники громадських рад і сільських організацій повіту визнають усі громадські ради Копичинщини до оборони прав українського населення, до боротьби проти всіх зловживань у громадській господарстві та до пильної праці в користь українського села. Зібрані визнають усі села повіту подавати факти зловживань по громадах до відома Української Парламентарної Репрезентації для використання їх в союмі. 2) Зібрані на нараді визнають усе українське населення повіту до організації на господарському полі, до ошадности, до організаційної праці в „Сільському Господарстві“ і в українських кооперативах, бо тільки організованою силою зможе українське населення врятуватися перед руйною. 3) Зібрані висказують повне довіря Українській Парла. Репрезентації за дотеперішню оборону прав українського народу в польському союмі та визнають її до дальшої боротьби.

НОВИЧКИ

— Театр ім. Тобилевича в Перемишлі. Станіславський український театр ім. Тобилевича дає в днях 1—4 квітня ц. р. чотири вистави в Перемишлі. В дні 1. квітня піде „Троянда Стамбулу“, 2. IV. „Чорт“, 3. IV. „Паяцки“, 4. IV. „Неподіванка“. Перемиське українське громадянство матиме нагоду приглянутись виставам цього найкращого нині нашого театру в Галичині.

— Будова шпиталю „Народньої Лічниці“. У вчорашнім комунікаті про цю справу друкарський чортяк перекинув рядки і слова, чим наругував його зміст. У другим реченні має бути: Справа будови шпиталю остаточно без дальшого відтягання корисно покинута рішенням львівського повітовського, яке скасувало попередній наказ будови, виданий магістратом міста Львова.

— Убивство в білий день на ринку. Як це ми вже писали: В Грималові 17. III. ц. р. в білий день і на очах численної товпи 5-ти револьверними кулями застрів Іван Уступський свого зятя Петра Мушинського в присутності жінки останнього, а дочка першого. Убивник Іван Уступський це після війни спроваджений до Грималівщини колоніст з околиць Закопаного, який одягався як „закопанець“, а як 100 проц. поляк гімнів дотепер ласками тутешніх польських урядовців. Петро Мушинський також поляк, але вже не 100 проц., бо належав до давніших колоністів і вже дуже зукраїнізувався і тому не тішився ласками свого тестя, ані його дочки, а своєї жінки. Це було одною з причин убивства. Таких трагедій буде в цій стороні чимраз більше, бо кожний майже поляк є узброєний, як „стшелец“ чи, як член іншого там „пшиспособеня“ військового, через що тут українці живуть у вічній тривозі за своє життя, бо здасться сусідська зачіпка з таким поляком — і смерть готова. Лікні наслідки узброєння одної часті горожан при повній обеззброєності других, вже виявились, а готово дійти до того, що в білий день на ринку треба буде ходити з опанцрованою головою, щоб її хто не розбив, тим більше, що полякам, між ними дуже великий відсоток є неграмотних і але вихованих людей, — крім зброї не дається ніщо більше. На нашу думку більшу вартість мало би виховання в культурній і цивілізаційній діяльності ніж в діяльності мілітаристичній. — Очевидець.

— Як ширять „Руський Голос“? З Луцька пишуть: Є російська привіліяція: „За одного розумного двоє нерозумних дають, та й то не беруть“. Мимохід прийшла мені в голову ця привіліяція, коли власник газетного піску склав мені, що йому без його відома прислали „Руський Голос“ і „Землю й Волю“ в просили перше число роздати дурно. І що? беруть? Ні, не хочуть. Та це між іншими „Руські“ батюшки не помогли в 1928 р., дяки, матушки й міські урядовці — теж. Отже РНО скопилось за новий засіб: ширення „спільного котелка“ — московського чи москвофільського друкованого слова. Чи допоможе це, побачимо. — Лучини.

— Біда не хотів бідувати. У Тернопіль, пов. Рава Руська, був касіером громадської каси Іван Біда, який не хотів більше бідувати і тому спроневався із каси 3200 золотих. Коли його арештовано, він зразу не хотів признатись до вини, заявляючи, що гроші вкрали невідомі вломники, але припертий до стіни, Біда признався, що біда примусила його присвоїти собі 3200 золотих. Львівський суд засудив його на 3 місяці в'язниці і Біда має нову біду.

— Малолітня самовбивниця. Яніна Краєвська із Лодзі хоч живе тільки 14 літ, та життя її так обридло, що порішила за всяку ціну покинути цей світ. Хоч родичі опікуються нею якнайліпше, хоч вона не має ніяких повсякденних причин до песимізму, ця 14-літня дитина вже 3 рази тролялася, раз прокоятувала ніжками шпильок і треба було її оперувати, а на днік вона отроїлась знову і коли лікарі урятували її, наложена самовбивниця заявила, що лікарі намагаються собі труду, бо вона ніяк не хоче жити і при найближчій нагоді скоїти під побід.

— Добрий стрілець. У Ямельній, пов. Городок Яг. „Зйонзек Стшелец“ улаштував фестин, з якого дохід був призначений на закупівню стрілецьких одностроїв. Одною із фестинових атракцій була стрільниця, де за парусотичків кожний міг собі стріляти із фльоберта до мети. Командант стрілецької організації Вацлав Вайс хотів почванитись своїми стрілецькими здібностями і стріляв також, але замість відлітати до мети, відлітав до Тимка Фельштинського, який стояв собі збоку і то дуже далеко від небезпечного місця. Фельштинський тяжко поранений за пару днів помер, а неfortunний стрілець Вайс опинився перед судом, але його звільнено від всякої вини і кари.

— Дбають про розвиток польського фільмового промислу. Міністерство внутр. справ видало розпорядок, що кожне фільмове підприємство мусить призначити найменше 10 проц. часу на висвітлювання краєвих польських фільмів. Цю умову ставиться всім підприємствам, що стараються про концесію, щоби тим чином забезпечити розвиток польського фільмового мистецтва.

— Попів Неві. З Ленінграду подають, що Неві сильно вилила і затопила кілька фабрик та прибережних будинків. Два малі кораблі затопилося, при чому згинило 10 робітників, а 50 робітників доплило на велику кригу, яка понесла їх аж на море. З Кронштаду вислали кораблі для рятування цих 50 робітників.

— Самовбивство литовського консуля. Литовський консул у Берліні Гіршович утратив 3 мільони доларів, ульоканих в американських банках і з розпуки застрів у Парижі свою жінку та наложив на себе руку. Залишив він лист, у якому просить своїх приятелів заопікуватись його сиротами.

— Індіанка вбила свою суперницю. Французький скульптор Генрик Маршан виїхав із Парижа до Америки, щоби там студіювати останки індіанського мистецтва, які зберігалися в музеях. Разом із ним виїхала до Америки і його жінка Кальотильда. Вони замешкали в Буффало і часто виїжджали до інших міст. В одному місті Генрик Маршан познайомився із молодого індіанкою Гілан Імерсон і тому, що вона була дуже вродлива, скульптор просив її позувати йому для скульптурного твору. Індіанка прихилила щодня до ателіє скульптора і по деякій часі жінка мистця запримітила, що її чоловік залюбився в індіанку. Почалась родинна суперечка і пані Кальотильда вигнала індіанку з ателіє. На днік найдено жінку скульптора застрілену в її кухні і слідство виявило, що Кальотильда Маршан убила її заздростю ця індіанка, після чого вона зникла без сліду.

— Літаки будуть мати радіо-телефони. Герберт Гувер, молодший син президента Гувера, підписав іменем компанії Вестерн Експрес контракт з Вестерн Електрик Ко, на закупівню матеріалів вартості 200.000 доларів, для заведення постійного поштового зв'язку між літаками його компанії і телефонічними станціями на землі. В той спосіб кожний пільот може кожної хвилини телефонувати до своєї квартири.

— Юналей пивниці Авербаха. Пивниця Авербаха у Ляйпцігу, славна нетілями своїми

напитками, але і тим, що великий поет Істе у своїм „Фавелі“ присвятив їй окремий розділ, святкує цього року ювілей свого 400-літнього існування. Поет Гете, студюючи в лейпцигським університеті, пересиджував часто у пивниці шиночку Авербаха та мріяв про Анну Шенкель, яку оспівав у своїх любовних віршах. Пивницю Авербаха побудував д-р Генріх Штрומר у році 1530 р. і нинішня її власниця свого рідного містечка Авербах. Тепер на стінах пивниці можна бачити картини, що ілюструють подвійний сплин із „Фавелі“, портрет Гете, а за сходом можна бачити змукот носолоз найбільшого німецького поета. У пивниці Авербаха пересидували й інші великі люди, як Бісмарк, Гріф, Мендельсзон, Шуман і Бранс. Власник пивниці Авербаха з нагоди ювілею улаштує великий банкет.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосола“ платня кооперативам для 29 березня ц. р. за масло експортного сорту прима по 4.90 зол. за масло несортуе близько 4.70 зол. за сальтотраді за літру молока 0.34 зол. за літру сметани 1.60 зол. абиля сопа 5.40 зол.

На Пластовий Дім.

ЧЕТВЕРТИЙ ВИКАЗ.

На Пластовий Дім у Львові (Кооп. Банк „Дністер“ вкл. книг ч. 13.000) зложили далі:

33) Михайлина Говикомичева — 1 долар і кличе п. Таня Ярославна і р. Ольгу Верещинську у Львові.

34) Д-р Євген Янгевич — 20 зол. і кличе нот. Стефана Бадяничча з Чинарова і д-ра Володимира Лидицького зі Львова.

35) Інж. Володимир Кислевський, Осмолода — 10 зол.

36) Д-р Марон Ніжниковський — 50 зол. і кличе прок. Миколу Шнігін Шпайла і сузлю Євгена Янгевича зі Львова.

37) Ірина Вахнянина, Заїзці — 10 зол.

38) Д-р Андрій Чайковський, Коломия — 20 зол. і кличе всіх тих, яких серце любить українську мову.

39) Інж. Іван Марковський — 100 зол. і кличе інж. Михайла Мартиня зі Спаса, С. Ендого зі Львова і Шлезінгера з Моравської Острави.

40) Дарія Напронська — 50 зол. і кличе проф. Ірину Лежогубську і проф. Ольгу Мриц зі Львова.

41) Д-р Володимир Шуровський — 50 зол. і кличе д-ра Василя Кашубинського і д-ра Павла Шибалістого зі Львова.

42) ХІ. Пластовий Курін, Гурток „Чайка“ в Станіславові — 10 зол. і кличе гуртки ХІІ кур. „Веселка“ і „Вітрика“ та гурток ХІ курія „Горб“.

43) Радн. М. Турчак і д-р В. Кульчицький з Гвіздиці — 10 зол. і кличуть на довічну суму: о. Михайла Туркевича, декана Поинки, о. Мик. Руденського, пароху Старого Гвіздиці, о. Мик. Миндиха, пароху Балинець, п. Вас. Бухатовича, директора з Балинець, о. Мриголода, пароху в Мшакці і Стаха Качука з Гвіздиці.

44) Ф-ма О. Левицька і Спілка, Львів — 100 зол. і кличе фірму „Фортуна Нова“, фабрику свічок інж. Котельського і п. Осипа Стефановича зі Львова.

45) Інж. Рузичакський Маркія, Львів — 1 долар і кличе д-ра О. Подольського, п. Інжінеру Творидо на довічну квоту.

46) Іван Калитяк, Львів — 100 зол. і кличе прок. Євгена Шеховича зі Стрия і п. Григорія Калитяка з Ташкенту.

47) Ольга й Олена Кульчицькі, Перемишль — 20 зол. і кличуть усіх прихильників Пласту в Перемишлі.

48) Д-р Володимир Вербенець, Рогатин — 100 зол. і кличе д-ра Івана Верещинського і прнл. о. Василем Томовича зі Львова.

49) Богданна Гарнавська, Улашівані — 20 зол. і кличе всі пластуницькі матери на довічні квоти.

50) Д-р. Андрій Мудрик, Львів — 100 зол. і кличе інж. Миколу Хоминича зі Станіславова й інж. Мик. Кравцева зі Стрия.

51) Д-р. Онуфрій Пашак, Львів — 50 зол. і кличе д-ра Володимира Мацьковича і п. Осипа Стефановича зі Львова.

52) Ал. Осип Бурачинський, Хойнівце на Помор'ю — 20 зол.

53) Д-р. Михайло Коновалець, Заїзці — 10 зол.

54) о. Ярослав Мурович, Снович — 10 зол.

Дописи.

ТОПІЛЬНИЦЯ, ПОВІТ СТАРИЙ САМБІР. (Безпідставні кари). Дня 12-го лютого ц. р. влаштували собі члени читальні „Прогреси“ в Топільниці забаву, на яку (до 10-го год. вечір) дав писемний дозвіл місцевий війт. Біля 6-го год. прийшов до читальні постерунковий зі Стрілках разом з війтом і розіграв забаву. Коли виділовий Степан Куріло показав йому дозвіл від війта, то постерунковий відібрав ту посвідку, а згодом на донесення постерунку в Стрілках старосамбірське староство покарало грошевою карою по 10 зол. голову читальні Філарета Ортисського і виділового Степана Куріла за влаштування забави без дозволу староства. Сталося це не зважаючи на те, що забаву було без буфету і без

